

particulare din Neapole — colecții ai căror posesori au consimțit cu bucurie, contrar obiceiului se pare, să se despartă pentru câteva luni de ele.

Actuala expoziție ilustrează, conform opiniei unuia dintre organizatorii ei, prof. Raffaello Causa, directorul Pinacotecii di Capodimonte și unul dintre cei mai avizați cunosători ai problemei, cele mai reprezentative aspecte ale picturii napolitane din Seicento, secol marcat puternic de caravaggism în manifestările sale cele mai importante: caravaggismul propriu-zis al lui Battistello Caracciolo, Giuseppe Ribera și Giovan Matteo di Arcieri (?), pictorii realității (Giovanni Do, Maestro degli Annunciati, Francesco Guarino, Annella della Rosa, Francesco Freccanzano), naturalismul liric al lui Massimo Stanzione și Bernardo Cavallino și cel dramatic al Artemisei Gentileschi, pictura bătăistă (Andrea di Leone), cea de peisaj (Salvator Rosa, Domenico Gargiulo zis Micco Spadaro), cea de naturi moarte (Luca Forte, Maestro di Pallazzo San Gervasio, Paolo Porpora, Giovan Battista Ruoppolo), curentul purist (Pa-ccocco de Rosa), latura academică (Andrea Vaccaro), barocul tirziu prin cei mai importanți reprezentanți ai săi, Mattia Preti și Luca Giordano.

Cu regret, am constatat lipsa lui Caravaggio, dar operele lui nu părăsesc de regulă Italia, chiar atunci cînd e vorba de expoziții cu un caracter deosebit.

Lucrările a căror valoare nu mai trebuie subliniată, vorbesc de la sine, astfel încît organizatorii nu și-au pus probleme deosebite de expunere. Urmărirea firului cronologic, cu evidențierea expozițională a citorva lucrări mai importante (*Cîntăreața* lui Bernardo Cavallino, *Lucreția*, *sofia pictorului*, portret de Salvator Rosa, *Viziunea Sf. Ioan Evanghelistul* de Luca Giordano, *Întoarcerea fiului risipitor* de Mattia Preti etc.) a constituit criteriul unei panotări simple, lipsite de ostentație. Catalogul, întocmit de Nicola Spinosa și introducerea semnată de prof. Raffaello Causa constituie un sprijin important pentru cel ce se apleacă mai cu atenție asupra picturii napolitane, căci textele oferă atît succinte analize stilistice și date despre artiști înșiși, cît și încercarea de a sintetiza în câteva fraze drumul parcurs de fiecare dintre ei și locul pe care-l ocupă în istoria artei napolitane a sec. al XVII-lea.

Tereza SINIGALIA

SESIUNEA DE COMUNICĂRI

În zilele de 25—26 mai a avut loc Sesiunea științifică de comunicări a muzeelor din Capitală, organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București pe tema *Muzeul și publicul*. La sesiune au participat muzeografi de la Muzeul de istorie a municipiului București, de la muzeul de artă al municipiului București „A. Simu” și de la muzele și colecțiile afiliate lor, de la Muzeul satului, Muzeul de artă populară, Muzeul literaturii române și Muzeul de artă al R. S. România, cercetători de la diferite institute ale Academiei și de la Direcția monumentelor istorice și de artă, redactorii de la „Revista muzeelor” și „Buletinul monumentelor istorice”. La lucrările sesiunii au fost prezenți Tamara Dobrin, vicepreședintă a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Amza Săceanu, președinte, și Alexandru Cebuc, vicepreședinte, ai Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului București, Iulian Antonescu, director al Direcției muzeelor din C.C.E.S.

În cuvîntul inaugural al sesiunii, tov. A. Săceanu arată că manifestarea se înscrie în coordonatele acțiunilor desfășurate în cinstea Conferinței Naționale a partidului. În același timp, ea reprezintă prima întîlnire pur științifică a muzeografilor bucureșteni de la trecerea la noua formă organizatorică, iar importanța ei va consta în primul rînd în schimb de opinii și în valorificarea practică a învățămîntelor extrase din comunicări și discuții.

Cele 25 de comunicări*, ca și discuțiile care au urmat, au dezbătut o problemă variată, abordînd tema propusă din diferite unghiuri. Sintetizînd esența, principalul capitol s-ar putea intitula *Ideea de muzeu modern și poate că aceasta*

A MUZEELOR BUCUREȘTENE

caracterizează mai bine preocupările sesiunii decît titlul său oficial**. Două subcapitole — *Muzeul ca structură și organizare* și, decurgînd din primul, *Muzeul ca activitate* pot fi analizate în scop metodic, urmîrind comunicările. Unele dintre acestea, mai complexe, au abordat parțial ambele probleme privity în interdependența lor (B. Zderciuc, C. Stoian).

Tema *Muzeul ca structură și organizare* a fost dezbătută sub mai multe aspecte: muzeul ca instituție dinamică, deschisă (B. Zderciuc); fundamentarea existenței muzeului ca „instanță” („organism” cu rol creator, de decantare a valorilor repuse în contextul de gîndire — cu tot ce implică el — care le-a dat naștere) și nu ca simplă „instituție” (D. Matei); reflectarea în muzeul de artă, pe baza selecției și în spirit de sinteză, a istoriei evoluției gustului (V. Dene); muzeul ca reflectare a unor suite de idei — cu referire specială la muzeul de tip comparatist (O. Ionescu); muzeul privity din punctul de vedere strict practic al construcției ideale (V. Dene), al aspectului estetic-funcțional — cu exemplificări din Muzeul etnografic din Sighet, realizat cu ajutorul Muzeului de artă populară al R. S. România (H. Formagiui), al programului de vizitare (V. Bușilă). În aceeași suită de idei se integrează pledoaria pentru studierea profundă a relației dintre disciplina muzeografică și domeniul științific care determină profilul muzeului (C. Stoian), ca și pentru găsirea unor soluții muzeografice „ale noastre” și pentru valorificarea unor experiențe deja cîștigate de unele muzee care „ar putea acționa ca niște cabinete metodologice” (intervenție Corin Grosu, mu-

* Vezi anexa.

** De fapt, inițial, s-a hotărît ținerea unei sesiuni științifice, iar mai tirziu s-a stabilit tematica.

zeograf principal Muzeul literaturii române).

Cea de-a doua temă — *Muzeul ca activitate* a fost detaliată în două subteme: I. Cercetarea și valorificarea științifică a patrimoniului (Șt. Ionescu, C. Stoian, V. Bușilă, C. Grosu) și II. Munca cultural-educativă (F. Sabău, Gh. Dinuță, G. Lazăr). Din prima s-au desprins ca idei: 1. realizarea, în colaborare cu alte instituții, a unor lucrări „sinteze de spiritualitate” pentru anumite epoci date (D. Matei); 2. contribuția la formarea de cercetători, muzeul activând „ca o școală necesară” (C. Grosu, reluând o idee a lui C. Daicoviciu); 3. extinderea unor instrumente specifice de cercetare (hărțile) utile în activitatea muzeelor (S. Zderciuc); 4. problema — mai specifică, dar cu importante ecouri pe planul activității științifice și de valorificare multilaterală a patrimoniului — a fișelor (T. Pleșa și M. Netcu).

Din cea de-a doua subtemă s-a detașat: activitatea de popularizare a patrimoniului și, implicit a muncii de cercetare, prin expoziții (Șt. Ionescu, C. Grosu), prin diferite forme de activitate cu publicul care au ca scop educarea acestuia și formarea „unui public de muzeu” intervenție (Lucian Roșu, redactor șef al „Revistei muzeelor” și „Buletinului monumentelor istorice”). Aceste din urmă probleme — punct central în orice dezbateri pe tema muzeu-public, — au îmbrăcat mai multe aspecte: relația muzeu-școală (S. Larionescu și I. Armășescu; P. Dache, L. Roșu); educația artistică prin muzeu (P. Vancea, A. Bărcă, S. Marcus — analizând experiențele de la lectoratul pentru elevi al Muzeului de artă al R. S. României).

În legătură cu activitatea cultural-educativă, B. Zderciuc amintea importanța practică, pentru stabilirea unei politici culturale adecvate, a studierii relației dintre structura publicului de muzeu și structura psiho-socială a populației dintr-un anume perimetru. În acest sens, Direcția muzeelor a inițiat, în colaborare cu Institutul de psihologie al Academiei de Științe Sociale și Politice, o cercetare cu caracter psiho-sociologic, în toată țara și la toate tipurile de muzeu.

Ca urmare firească a importanței acordate funcției cultural-educative, în mai multe comunicări a fost abordată problema publicațiilor muzeelor (V. Bușilă, R. Antonescu, intervenții Anastase Anastasiu, director adjunct, și Petre Oprea, șeful secției de propagandă, studii și documentare a Muzeului de artă al R. S. României), atît a celor științifice (Ș. Ionescu, C. Grosu), cît și a celor de popularizare.

Aparent independentă, comunicarea *Muzee și monumente* (V. Drăguț) se integrează totuși în tema *Muzeul modern*, întrucît ideea de bază o constituie unitatea patrimoniului muzeistic și monumental. Autorul arăta că multe monumente bucureștene ar putea beneficia de atenția muzeografilor, realizîndu-se astfel o alianță de lucrări din care muzeul ar cîștiga ca autentic al ambianței, iar monumentele ar putea beneficia pe planul popularizării de experiența muzeelor, scăpînd „de sub imperiul comercialului întîmplător”

Din comunicări și discuții s-au desprins o seamă de sugestii cu caracter practic: I. invitarea la

viitoare sesiuni a tuturor muzeografilor din București (Liviu Ștefănescu, șef de secție la Muzeul de istorie al R. S. României); 2. permanentizarea întîlnirilor periodice ale muzeografilor, creîndu-se fie un cerc de studii (C. Grosu), fie un club (L. Roșu), fie o altă formă (Gabriela Storck, muzeograf) — linie adoptată de tovarășa Tamara Dobrin, care propunea întîlniri lunare, nefestive, destinate schimburilor de păreri axate pe probleme muzeografice; 3. solicitarea muzeografilor bucureșteni de a contribui cu sugestii la îmbunătățirea expunerii în Muzeul de istorie de la Curtea Veche (intervenție Panait I. Panait, șef de secție la Muzeul de istorie al municipiului București), realizîndu-se astfel acel front comun al experienței tuturor, care ar demonstra superioritatea regimului de regionalizare a muzeelor, de cîrînd aplicat; 4. dezbateri pe tema sugerată de D. Matei, a colaborării muzeelor cu alte instituții, pentru definirea rolului muzeului în societatea contemporană (intervenție Maria Bădulescu, director adjunct la Muzeul de artă al R. S. României); 5. dezbateri publice ale problemelor de muzeografie, publicate în Revista muzeelor (Panait I. Panait); 6. sporiirea preocupărilor pentru reprezentarea — cu alte exponate decît hîrtia — a istoriei contemporane în muzeu (prof. univ. Dumitru Almaș); 7. crearea unei Universități populare de arte plastice (prof. univ. P. Vancea); 8. crearea societății muzeografilor, pe țară sau cel puțin în București (Gabriel Bacovia, muzeograf); 9. întocmirea unui ghid al muzeelor bucureștene (Gabriel Bacovia).

Din concluziile trase de tovarășii I. Antonescu, A. Săceanu și Tamara Dobrin, se desprind realizările actuale sesiuni, dar și părțile care, în viitoarele întîlniri, vor trebui remediate.

Această primă sesiune de comunicări a muzeelor bucureștene, deși nu s-a bucurat de participarea tuturor muzeografilor din capitală (au lipsit muzeu importante, a căror prezență ar fi fost necesară și utilă), „a avut un caracter pronunțat de muzeografie și a constituit o etapă pregătitoare pentru apropiata conferință a muzeelor” (I. Antonescu). Ea și-a demonstrat rostul în sine dar și rolul rețelei muzeografice din București în cadrul celei din întreaga țară, rol de instituție-pilot pentru coordonarea și sprijinirea muzeografiei naționale (I. Antonescu). Dar, dacă prin această sesiune muzeele bucureștene au probat o dată în plus importanța lor, acest rol le obligă la un înalt ritm de dezvoltare al tuturor sectoarelor și mai ales la stabilirea unui echilibru funcțional între patrimoniul, necesitățile de cercetare și culturalizare și baza materială (I. Antonescu).

Anterior, și alți participanți au subliniat importanța muzeografiei bucureștene (Panait I. Panait). valoarea sesiunii (L. Ștefănescu), dar și necesitatea unei mai riguroase selecții a comunicărilor, care să nu depășească tema propusă (P. Oprea).

Tovarășa Tamara Dobrin sublinia problematica actuală a sesiunii: rolul muzeului de a fi o „instituție dinamică, demonstrativă și reconstitutivă de viață”. Muzeul trebuie să fie o prezență conștientă în toate momentele, el nefiînd un simplu depozit-

tar de valori. De asemenea, cercetările muzeului, — proprii sau realizate în colaborare — trebuie să devină bunuri publice, să intre în circuitul de cunoaştere naţional şi internaţional. Ca un aspect de remediat, tovarăşa Tamara Dobrin remarcă lipsa de legătură a multor comunicări cu mediul bucureştean; cunoaşterea structurii mediului în care este integrată instituţia este o datorie şi constituie o premisă pentru eficienţa procesului educaţional. Pe această bază se poate stabili un

plan al principalelor direcţii de dezvoltare conform necesităţilor psiho-sociale şi specificului muzeului.

Tov. A. Săceanu a relevat importanţa problemelor dezbătute, a ideilor şi sugestiilor, ca şi necesitatea aplicării în toate muzeele a experienţelor valoroase comunicate, subliniind că prin nivelul său sesiunea a tins să stabilească locul, rolul, importanţa muzeului în viaţa politică, socială, culturală, cotidiană a oraşului, în contextul anului 1972.

PROGRAMUL COMUNICĂRILOR

1. Prof. dr. doc. PETRE VANCEA, membru corespondent al Academiei R.S.R. — *Propuneri privind o formă sistematică de educaţie estetică a publicului.*
2. FLAVIU SABĂU, muzeograf Muzeul literaturii române — *Muzeul şi funcţia sa educativă.*
3. ANA BÂRCĂ, muzeograf Muzeul satului — *Muzeul de artă populară — o componentă a procesului de educaţie artistică.*
4. PETRE DACHE, directorul Muzeului de istorie al municipiului Bucureşti, — *Rolul muzeului de istorie în educaţia patriotică a tineretului.*
5. GHEORGHE DINUŢĂ, muzeograf principal Muzeul satului — *Muzeul în aer liber, mijloc original de educaţie patriotică a publicului.*
6. DUMITRU MATEI, cercetător principal Institutul de filozofie al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice — *Muzeul şi structura sensibilităţii moderne.*
7. IOANA ARMĂŞESCU şi SANDA LARIONESCU, muzeografi Muzeul satului — *Sisteme de relaţii cu publicul.*
8. BORIS ZDERCIUC, cercetător principal Institutul de psihologie al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice — *Unele probleme psiho-sociale ale relaţiilor dintre muzeu şi public.*
9. GEORGE LAZĂR, şef secţie, şi MARIA SOCOL, muzeograf, ambii la Muzeul satului — *Mijloace şi metode moderne în sprijinul publicului vizitator pentru cunoaşterea colecţiilor muzeale.*
10. GHEORGHE FOCŞA, directorul Muzeului satului — *Diversitatea formelor de activitate culturală cu publicul vizitator; importanţa şi necesitatea lor.*
11. Dr. STROE MARCUS, cercetător principal Institutul de psihologie al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice — *Condiţionarea psihologică a receptării operei de artă.*
12. VIORICA DENE, şef de secţie Muzeul de artă al R. S. România — *Conceptii moderne despre muzeul şi opera de artă.*
13. OLIMPIA IONESCU, inspector principal C.C.E.S.M.B. — *Puncte de vedere cu privire la educaţia estetică prin expoziţiile temporare.*
14. VALENTINA BUŞILĂ, redactor principal Revista muzeelor — *Despre publicaţiile muzeelor — puncte de vedere.*
15. ROMULUS ANTONESCU, muzeograf Muzeul satului — *Eficienţa publicaţiilor muzeale în activitatea educativ-culturală cu publicul.*
16. CONSTANDINA STOIAN, muzeograf principal Muzeul literaturii române — *Structura modernă a muzeului.*
17. ŞTEFAN IONESCU, muzeograf principal Muzeul de istorie a municipiului Bucureşti — *Valorificarea ştiinţifică a patrimoniului muzeal.*
18. TEODOR PLEŞA, muzeograf, şi MIOARA NETCU îndrumător, ambii la Muzeul de artă populară al R.S.R. — *Evidenţa primară şi ştiinţifică din muzeu.*
19. HEDWIG FORMAGIU, muzeograf principal Muzeul de artă populară al R.S.R. — *Din arta muzeografului — scenografia expoziţiei.*
20. GEORGE FRANGA, directorul Muzeului Teatrului Naţional — *Precizări tematice cu privire la reorganizarea Muzeului Teatrului Naţional din Bucureşti.*
21. VALENTINA BUŞILĂ, redactor principal Revista muzeelor — *Unele observaţii privind programul de vizitare a muzeelor.*
22. RODICA IOVAN, muzeograf Muzeul literaturii române — *Originalul şi facsimilul în Muzeul literaturii române.*
23. SILVIA ZDERCIUC, muzeograf principal Muzeul de artă populară al R.S.R. — *Harta ca instrument de cercetare şi evidenţă ştiinţifică în muzeografie.*
24. ION DRĂGOESCU, cercetător ştiinţific Institutul de etnografie şi folclor — *Participări bucurestene la expoziţia etnografică de la Sibiu din 1881.*
25. VASILE DRĂGUŢ, directorul Direcţiei monumentelor istorice şi de artă — *Muzee şi monumente.*

S. T.

„MEMORIA ARGEŞULUI” — mai 1972, ediţia a IV-a —

Păstrind o tradiţie care merită a fi consemnată, judeţul Argeş a fost şi în zilele de 28 şi 29 mai 1972 gazda primitoare a celei de-a III-a Sesiuni de comunicări ştiinţifice a muzeelor din judeţul Argeş din cadrul festivalului cultural „Memoria Argeşului”.

Lucrările sesiunii au fost deschise la 28 mai prin cuvîntul de salut al directorului muzeului Radu Stancu şi al prof. Petre Popa, secretarul Comitetului municipal P.C.R. — Piteşti. Comunicările făcute de prof. dr. doc. Aurelian Sacerdoţeanu din Bucureşti, Radu Stancu şi prof. Petre Popa